

עיר עולם - מוקד גלובלי לפעילות כלכלית

עיר עולם - היא עיר המשמשת מרכז לכלכלה הבין לאומית. בעיר העולם מצויות הנהלות של בנקים גדולים, משרדים ראשיים של חברות רב לאומיות, בורסה, ומשרדים המספקים שירותים פיננסיים ושירותי פרסום, עריכת דין וראיית חשבון ברמה בינלאומית.

תהליכי הגלובליזציה המאפשרים מעבר של הון, מוצרים, אנשים ורעיונות בלא התחשבות בגבולות בין המדינות, הביאו להתפתחותן של ערי עולם.

א. מאפיינים כלכליים

*אלו בעצם ערים המשמשות **מרכזים בין לאומיים** כי בהן מתרכזות הנהלות של חברות רב לאומיות, ארגונים כלכליים בין לאומיים, הבורסות החשובות בעולם, משרדי הבנקים הגדולים ומרכזי תקשורת גדולים.

***הפעילות העסקית המתרחשת בהן חובקת עולם**, וההחלטות המתקבלות בתחומיהן משפיעות על כלכלת העולם כולו.

***ערי עולם** מקושרות לשאר העולם בזמן אמת, ומערכות התקשורת שלהן הן מתקדמות ומשוכללות וכוללות מערכות של מחשב, טלפון, רדיו, טלוויזיה ותקשורת לוויינים. למרות התקשורת המשוכללת, במקרים רבים יש צורך במפגשי פנים-אל-פנים, ועל כן ערי עולם מחוברות לשאר העולם במערכות תחבורה מתקדמות ויעילות.

ב. מאפיינים חברתיים

***ערי עולם מתאפיינות בפער גדול במיוחד הנוצר בין שתי קבוצות אוכלוסייה**: לצד תושבים שרמת חייהם היא מן הגבוהות בעולם, מצויים תושבים עניים מאוד. בקבוצה האחת מצויים אנשים בעלי השכלה אקדמאית, שמשכורתם גבוהה. רבים מהם עובדים כמומחים או כאנשי עסקים-חלקם עובדים של החברות הרב לאומיות והם חיים העיר באופן קבוע, וחלקם אזרחי מדינות זרות הבאים לעיר לפרקי זמן מוגדרים. אלה מהווים אמנם אחוז לא גדול מכלל תושבי העיר, אך השפעתם על חיי העיר גדולה. (ריבוי מלונות ברמה גבוהה, מסעדות יוקרה, השכרת רכבים, מדריכי טיולים וכו')

האנשים הנמנים עם קבוצת אוכלוסייה זאת חיים ברמת חיים גבוהה- תנאי המגורים שלהם טובים מאוד, ילדיהם מקבלים חינוך בבתי ספר בינלאומיים, והם נהנים מחיי תרבות עשירים: מופעי תיאטרון וקונצרטים של מיטב האומנים בעולם, כינוסים במרכזי קונגרסים גדולים, מסעדות יוקרה, וחנויות אופנה מן השורה הראשונה. כל אלה הופכים את ערי העולם ליעדי תיירות מבוקשים.

לעומת זאת יש בערי העולם קבוצת אוכלוסייה אחרת, זוהרת הרבה פחות-אוכלוסייה של מהגרים שהגיעו ממדינות עניות והם מתפרנסים ממתן שירותים שונים לאוכלוסייה האמידה.

מרבית המהגרים מועסקים בשירותי ניקיון, בשליחויות ובטיפול בילדים. הם חסרי מקצוע, ומשכורתם נמוכה מאוד. האנשים הנמנים עם קבוצה זו אינם יכולים ליהנות ממגוון האפשרויות שעיר עולם מציעה.

עם האוכלוסייה ברובד הנמוך ביותר בחברה העירונית בעיר העולם נמנים חוץ ממהגרים גם נוער ונשים שמהווים כוח עבודה זול עם הכנסה מינימאלית. אנשים אלה עובדים בעיקר במסעדות-שירותי האכלה, בניקיון, תחזוקת משרדים, בבתי מלון, בעבודות בכבישים, בבנייה, בפינוי אשפה ובעבודות הובלה.

הנוער - מועסק בעיקר ברשתות הרב לאומיות של הסעדה תעשייתית (כמו מקדונלד). הנשים - מועסקות בעבודות משרדיות פשוטות ורוטיניות, לעיתים בעבודות חלקיות ובשירותים אישיים.

*** במשרדים המפוארים**

ביום-עובדים שם אנשים הכי מקצועיים, בעלי השכלה רחבה, והם עשירים ביותר. בלילה-צבא משרתים, עובדים זרים, אנשי ניקיון, עניים, חסרי השכלה. קיטוב חברתי עצום בין יום ולילה.

ג. מאפיינים פיזיים של עיר עולם

- גידול ניכר בשטח המשרדים העסקיים-בדגש על אדריכלות מודרנית.
 - "בניינים חכמים" בנושא תקשורת פנימית וחיצונית, בניהול ובפיקוח.
 - בניית מלונות-עסקיים בצמידות למרכזי העסקים, כולל שירותי הארחה ובידור.
 - התפצלות מע"רית בין המע"ר הגלובלי החדש לבין המע"ר המקומי.
- ישנה התפתחות של "אתרי על" של משרדים ומגורים יוקרתיים מאוד באזור המע"ר החדש- הגלובלי.
- הפעילות הכלכלית בערי העולם מרוכזת ברובה בגורדי שחקים המצוידים בטכנולוגיה מתקדמת, והם מציגים את "המילה-האחרונה" באדריכלות המודרנית.
- לעיתים כדי לבנות את גורדי השחקים החדשים יש להרוס את המבנים הישנים המצויים במע"ר, אך בערים רבות אי אפשר להרוס מבנים אלה, שכן ערכם ההיסטורי והאדריכלי רב. לכן מקימים בהן מרכזי עסקים חדשים, סמוך למע"ר הישן.
- לדוגמא: בעיית הצפיפות והמחסור בשטחים לבנייה במע"ר הישן של לונדון שנקרא "הסיטי" נפתרה- על ידי הקמת מרכז עסקים מודרני חדש בשטחו של הנמל הישן- אזור הדוקלנדס.
- הרחבת אזורי מגורים יוקרתיים למעמד גבוה.
- התרחבות "השכונות הגדורות"- שכונות שמגודרות בגדר עם שומר, שלא ניתן לכל אחד להיכנס (כמו שכונת אנדרומידה ביפו). אלו שכונות אמידות עם חיישנים, כניסה עם בקרה, עם מצלמות, שומרים-והכול בשם הבטיחות.
- הרחבת שיכוני העוני של המעמד הנמוך.

ד. אחידות גלובלית

- השפה האנגלית- היא השפה הגלובלית.
- ישנו דמיון תפקודי עירוני בין הערים. למשל בין טוקיו וניו יורק.
- ישנו דמיון בדפוסי צריכה, צריכת מותגים זהים בתחום השירותים והמסחר.
- דמיון בצריכה תרבותית: אמנות, ארכיטקטורה, מוזיקה, בגדים, טעמי מזון.

דרוג ערי העולם:

אין הסכמה מוחלטת לגבי הערים הכלולות ברשימת ערי העולם, אך ישנה רשימה של ערי עולם המקובלות על רבים.
בכל עיר עולם חייבים להיות 4 סוגי שירותים ברמה בינלאומית גבוהה:
-בנקאות ופיננסים(בורסות)
-שירותי ראיית חשבון
-שירותי פרסום
-שירותי עריכת דין ומשפטים.

ערי העולם דורגו לשלוש קבוצות.

בדרגה ראשונה-נכללות הערים העונות על כל המדדים ברמה גבוהה:לונדון,פריז,טוקיו,שיקגו,פרנקפורט,הונג קונג,לוס אנג'לס,מילאנו וסינגפור.
בדרגה שנייה-נכללות הערים העונות על חלק גדול מהמדדים
בדרגה שלישית-נכללות ערים העונות על חלק קטן יותר של המדדים.

העיר תל אביב אינה כלולה עדיין ברשימת ערי עולם, אך היא כלולה ברשימת ערי עולם בהתהוות.